

ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING

SMÅLANDS MUSEUM
Uppdragsverksamheten

Rödje

1:1

Drev sn
Växjö kommun

Peter Skoglund

SMÅLANDS MUSEUM 1994

INNEHÅLL

INLEDNING	1
TEKNISKA UPPGIFTER	1
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	1
FÄLTARBETET	3
TOLKNING	3
SAMMANFATTNING	4
REFERENSER	5
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	5

INLEDNING

Med anledning av att Braås Ponny och ridklubb planerar att bygga en paddock på fastigheten Rödje 1:1 har Smålands museum utfört en arkeologisk förundersökning. Den plats där man planerar att anlägga en paddock ligger centralt i ett mindre fornlämningsområde och i anslutning till två gravrösen. Detta gör att man kan förvänta sig att det i området också finns spår av förhistoriska aktiviteter under mark i form av t.e.x. boplatzlämningar. Det framstod därför som angeläget att utreda om det fanns fornlämningar under mark. Resultaten från förundersökningen skulle därefter ligga till grund för Länsstyrelsens fortsatta hantering av ärendet.

TEKNISKA UPPGIFTER

Det berörda området omfattar en yta av 30 x 50 m och är beläget på fastigheten Rödje 1:1 vilken ligger ca 3 km väster om Braås samhälle. Det arkeologiska fältarbetet tog en dag i anspråk och utfördes 94-04-20 av Peter Skoglund som också sammanställt denna rapport. Dokumentationen har skett genom planritningar i skala 1:50, sektionsritningar i skala 1:20 och översiktsplan i skala 1:1000. Dokumentationsmaterialet förvaras i Smålands museums kulturmiljöavdelnings arkiv.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Det berörda området ligger mitt emellan två höjdsträckningar som löper i väst-östlig riktning. Den nordliga sluttningen ner mot undersökningsområdet har förlorat sin ursprungliga karaktär genom att man släntat av och terasserat för att anlägga en ridbana. Detta har skett utan antikvarisk kontroll. Omedelbart söder om denna planerar man att bygga en paddock. Detta område används idag som betesmark liksom området väster och söder därom. Det berörda området gränsar i öster till en tät granskog.

Riksantikvarieämbetets fornminesinventering upptar fyra rösen i exploateringsområdets närhet. På den norra höjdsträckningen, ca 100 m norr om undersökningsområdet, ligger ett röse, RAÄ 36. På den södra höjdsträckningen, ca 50 m söder om undersökningsområdet ligger ytterligare ett röse RAÄ 35. I anslutning till gravröset finns stentippar och samlingar av odlingssten. 200 m öster om undersökningsområdet ligger ytterligare två rösen, RAÄ 34 och RAÄ 33. Rösenas storlek och placering är typiska för gravrösen. På ett impediment i en åker 250 m väster om undersökningsområdet finns i fornlämningsregistret registrerat två skålgropsförekomster om sammanlagt sju skålgropar. Vid besök på platsen kunde konstateras att impedimentet och därmed också skålgroparna var borttagna. Såväl gravrösen som skålgropar är något man av tradition brukar hänföra till bronsåldern. Detta utesluter inte att trakten kring Rödje kan ha brukats under såväl äldre som yngre delar av vår förhistoria.

Tre av de ovan nämnda rösena går att återfinna på en karta framställd i samband med en arealuppmätning gjord år 1869 (akt 24 Drevs sn). Av kartan framgår att exploateringsområdet utgjordes av såväl åker som äng. Över hela området finns markeringar som kan tolkas som odlingsrösen. Odlingsrösen på ängsmarken är intressanta eftersom de tyder på att också denna mark en gång varit odlad.

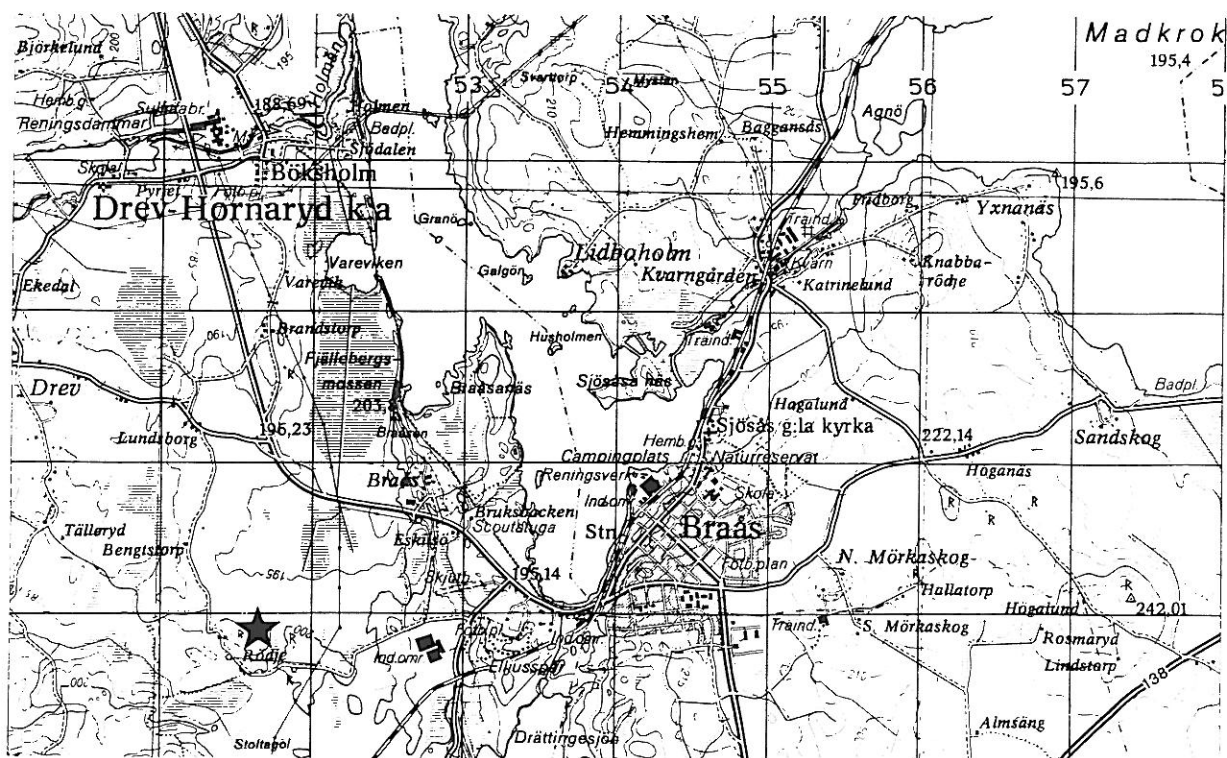
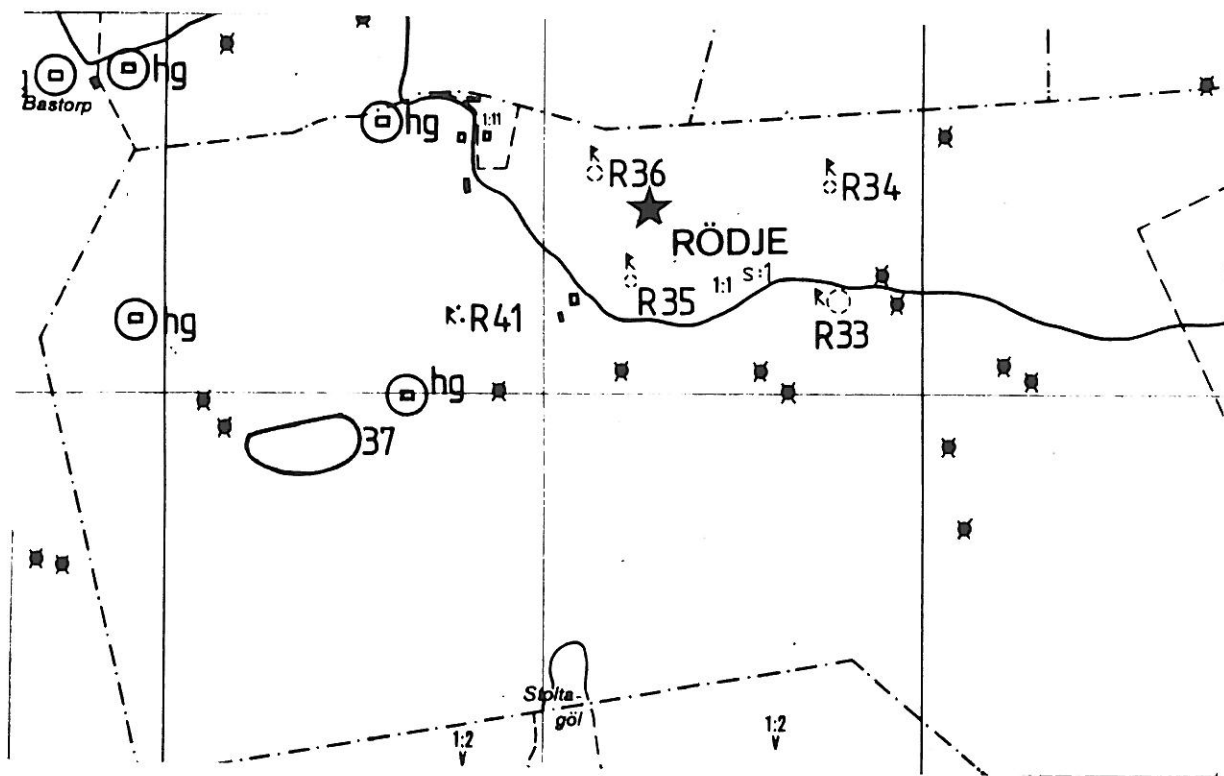

Fig. 1. Utdrag ur topografiska kartan över Sverige 1:50 000 Förundersökningsområdet markerat med stjärna.

Utdrag ur ekonomiska kartan 1:10 000 Förundersökningsområdet markerat med stjärna.

FÄLTARBETET

För att klargöra om det fanns fornlämningar under mark togs tre schakt upp med en sammanlagd längd av ca 70 meter. I det västra schaktet, schakt I, framkom fyra diffusa och svåravgränsade anläggningar som närmast kan karakteriseras som kol- och sotkoncentrationer. Spridda kol- och sotstänk fanns också i resten av schaktet och i matjordslagret. I de övriga schakten hittades inga anläggningar förutom ett recent dike i schakt II. Inga fynd tillvaratogs.

TOLKNING

Kol- och sotkoncentrationerna i schakt I tyder på att någonting i området påverkats av eld. Förslagsvis kan detta ha skett vid stenröjning, svedjning eller stubbeldning. Vid svedjning faller man skogen, bränner träden och kolar de kvarstående stubbarna. Marken bereds därefter med hacka varvid kolet sprids i matjorden. Spår efter svedjning framträder dels som kolfragment i

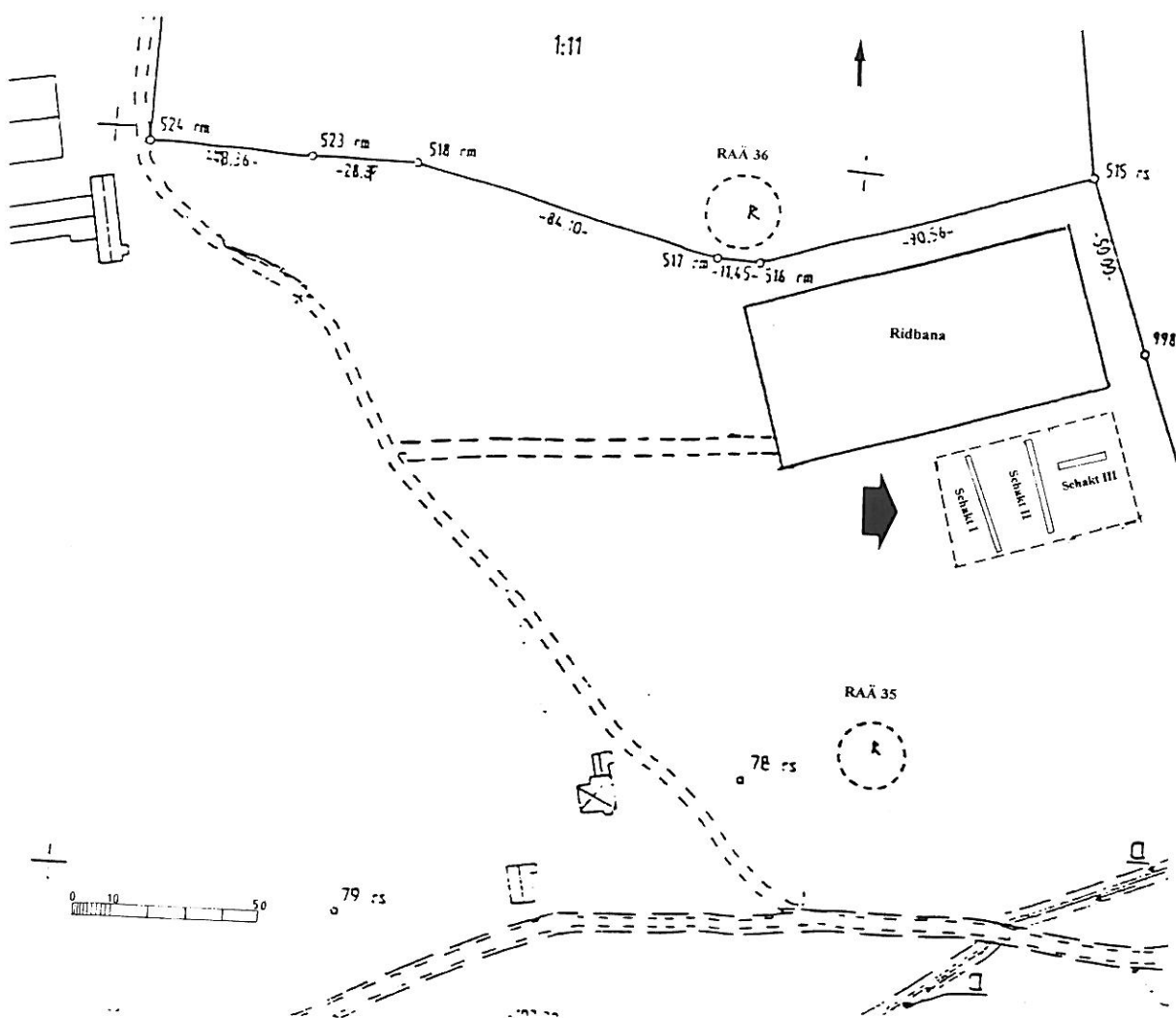

Fig. 3. Översiktsplan över förundersökningsschakt. Exploateringsområdet streckmarkerat

matjordskiktet men också som större koncentrationer i form av kollinser (Weimarck 1979). Det framkom inga fynd eller anläggningar som tyder på ett mer permanent uppehåll på platsen. Marken används idag som betesmark men har tidigare plöjts. Av det äldre kartmaterialet framgår det att i trakten finns stora mängder odlingsrösen varav en del varit belägna inom det berörda området. Vid undersökningen avlägsnades också en mindre samling odlingsten i områdets södra del. Detta styrker närmast tanken på att de spår av påverkan som kunde iaktas ska knytas till aktiviteter som har samband med att området utnyttjats för odling.

SAMMANFATTNING

Förundersökningens syfte var att ta reda på om det fanns fornlämningar under mark i exploateringsområdet. Förundersökningen visade att så inte var fallet. I det västra schaktet, schakt I dokumenterades fyra kol- och sotkoncentrationer. Dessa ska troligen sättas i samband med markingrepp som stenröjning, svedjning och stubbeldning varför någon vidare undersökning inte är motiverad.

I samband med att schakten togs upp kunde man konstatera att undersökningsområdets sydöstra del var sankt och vattensjukt. Utifrån detta och undersökningsresultaten kan man anta att lämpligare boplatslägen finns på de högre belägna områdena, söder, väster och norr om exploateringsområdet. Detta bör beaktas vid framtida markingrepp i området.

Växjö 18 mars 1994

Peter Skoglund

REFERENSER

Karta på lantmäteriet i Växjö
Riksantikvarieämbetets fornminnesinventering, Drev sn
Weimarck, Gunhild. 1979. *Svedjebruket i södra Sverige*. Odlingslandskap och livsform Bygd
och natur 1979

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Topografiska kartan	5F Åseda NV
Ekonomiska kartan	5F 5a Drev
Koordinater	x 6325,70/y1450,62
Ansvarig institution	Smålands museum
Uppdragsgivare	Braås Ponny och ridklubb
Typ av exploatering	Anläggande av Paddock
Typ av undersökning	Förundersökning
Personal	Peter Skoglund
Arbetstid inkl. rapport	Två dagar
Smålands museums dnr	
Länsstyrelsens dnr	220-8260-93
Allmänt kartmaterial från Lantmäteriet.	Medgivande ÖLM-G 35-11-94:03

Anläggningslista Rödje 1:1, Drev sn, Växjö kommun (alla mått i meter)

1 grop längd: 0,40 bredd: djup: 0,10
fyllning: brunrå siltig sand med kolstänk
schakt: I

2 grop längd: 0,38 bredd: djup: 0,08
fyllning: brunrå siltig sand med kolpartiklar
schakt: I

3 grop längd: 1,50 bredd: 1,20 djup: 0,18
fyllning: gråbrun siltig sand med sten och träkol
schakt: I

4 grop längd: 1,50 bredd: 0,60 djup:
fyllning: mörkbrun lerig silt med kol- och sotkoncentrationer
schakt: I

5 dike längd: bredd: 1,20 djup: recent
fyllning: mörkbrun siltig sand med sten
schakt: II